

НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ (2+2)

ЕСПБ 6

Школска 2012/2013. година, семестар II
Предавач: др Тамара Грујић, проф.
е-адреса: grujict@vaspitacka.edu.rs

Обавезе студената: присуство предавањима и вежбама, активност на вежбама, израда семинарских радова на задате теме и дискусије студената.

Начин оцењивања рада и резултата:

- Максималан број поена **100**
- Предиспитне обавезе **50** поена:
 - Присуство предавањима и вежбама **10** поена
 - Активност на вежбама **10**
 - Колоквијум **20** поена
 - Семинарски рад **10** поена
- Испит **50** поена
 - Писмени испит **20** поена
 - Усмени испит **30** поена

БРОЈ ПОЕНА	ОЦЕНА
95-100	10
85-94	9
75-84	8
65-74	7
55-64	6
ДО 54	Студент није положио испит

Студент мора да сакупи минимално 30 поена да би стекао услов да изађе на испит. Студент може да освоји максимално 50 поена на предиспитним обавезама. Поени предиспитних и испитних обавеза се сабирају.

Испит се полаже писмено (тест) и усмено (три питања).

Коначна оцена биће формирана на основу резултата на колоквијуму, квалитета семинарског рада, на основу залагања студената на вежбама и резултата на испиту.

Литература:

1. Клеут, М. (2006). *Народна књижевност – фрагменти скрипти*. Нови Сад: Филозофски факултет.
2. Латковић, В. (1982). *Народна књижевност I*. Београд: Научна књига.
3. Милошевић-Ђорђевић, Н. (2000). *Од бајке до изреке. Обликовање и облици српске усмене прозе* Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
4. Пешић, Р., Милошевић-Ђорђевић, Н. (2011). *Народна књижевност*. Друго издање. Крагујевац: Лира.

5. Самарџија, С. (1997). *Поетика усмених прозних облика*. Београд: Народна књига, Алфа.
6. Самарџија, С. (2007). *Увод у усмену књижевност*. Београд: Народна књига – Алфа.
7. Самарџија, С. (2011). *Облици усмене прозе*. Београд: Службени гласник.

Антологије:

1. Веселиновић, Ј. М. (2008). *Севдалинке. Народне бисер-песме за певање*. Приредио Миодраг Матицки. Београд: Службени гласник.
2. Вујчић, Н. (2006). *Српска народна књижевност за децу*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
3. Карацић, В. С. (1987). *Српске народне пословице*. Приредио Мирослав Пантић. Београд: Просвета, Нолит.
4. Карацић, В. С. (1988). *Српске народне пјесме I-IV*. Београд: Просвета.
5. Карацић, В. С. (1988). *Српске народне приповијетке. Сабрана дела Вука Караџића*, књ. 3, приредио Мирослав Пантић. Београд: Просвета.
6. Лесковац, М. (1958). *Бећарац*. Нови Сад: Матица српска.
7. Матовић, А. (1998). *Бећарац у Војводини. Облици и развој*. Нови Сад: Матица српска.
8. Недић, В. (1969). *Антологија народних лирских песама*. Београд: Српска књижевна задруга.
9. Петровић, Т. (2002). *Цветник народне књижевности за децу*. Лесковац: Удружење писаца.
10. Самарџија, С. (1995). *Српске народне загонетке, Антологија*. Београд: Гутенбергова галаксија.
11. Самарџија, С. (2002). *Народне басне и приче о животињама, Антологија*. Београд: Гутенбергова галаксија.
12. Самарџија, С. (2005). *Антологија епских народних песама*. Београд: Народна књига, Политика.
13. Самарџија, С. (2005). *Антологија бајки*. Београд: Народна књига, Политика.
14. Самарџија, С. (2006). *Шалџиве народне приповетке, Антологија*. Крушевац: Гутенбергова галаксија.
15. Чаленић, М. (1972). *Сео цар на кантар. Народна књижевност за децу*. Београд: Научна књига.
16. Чубелић, Т. (1957). *Народне пословице и загонетке*. Загреб: Школска књига.
17. Шаулић, А. (1962). *Антологија народних пословица и загонетки*. Београд: Народна књига.

Приручници:

1. Босић, М. (1996). *Годишњи обичаји Срба у Војводини*. Нови Сад: Прометеј, Музеј Војводине.
2. Ђорђевић, Т. Р. (2002). *Животни круг: рођење, свадба и смрт у веровањима и обичајима нашег народа*. Ниш: Просвета.
3. Карацић, В. С. (1957). *Живот и обичаји народа српскога*. Београд: Српска књижевна задруга.
4. Кулишић, Ш., Петровић, П. Ж., Пантелић, Н. (1998). *Српски митолошки речник*. – 2. допуњено изд. Београд: Етнографски институт САНУ, Интерпринт.
5. *Словенска митологија* (2001). Уредници Светлана Толстој и Љубинко Раденковић. Београд: Zepher Book World.
6. Чајкановић, В. (1994). *Сабрана дела из српске религије и митологије I-V*, приредио Војислав Ђурић. Београд: Српска књижевна задруга, БИГЗ, Просвета, Партенон М. А. М.

Наставне теме: народна књижевност: појам, одлике, бележења; подела народне књижевности; народна лирика; обредне и обичајне песме (разликовање, старост, календарске песме – подела, начин извођења); песме о раду и уз рад; религиозне

песме; породичне песме; љубавне песме; шаљиве песме (одлике, подела); лирско-епске врсте (баладе и романсе); епска поезија: одлике, подела, циклуси; преткосовски, косовски циклус, циклус о Марку Краљевићу; покосовски циклус, хајдучки, ускочки циклус, циклус о ослобођењу Србије и Црне Горе; краће народне форме: пословице, питалице, загонетке; народна проза: одлике, подела, врсте; приче о животињама и басне; бајка; новела; скаска; легенда; шаљива прича; Вук као сакупљач, приређивач, издавач народних умотворина; књижевно-уметничка вредност српских народних умотворина.

Семинарски рад: није обавезан; ако се студент определи за семинарски рад бира тему из Народне књижевности (са списка оријентационих тема и у договору са предметним наставником); рад треба да садржи 8-12 страна куцаног текста (фонт 12 (Times New Roman), проред 1,5). Ћирилично писмо је обавезно.

Сваки семинарски рад треба да садржи следеће делове:

- на насловној страни пише се назив високе школе: ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА У КИКИНДИ; предмет из кога се пише семинарски рад: НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ; тема семинарског рада (студент бира самостално тему у договору са професором); ментор: име и презиме професора; име и презиме студента; место: КИКИНДА, школске 2012/20113. год.
- Садржај, са адекватном нумерацијом страна;
- Увод (1-1,5 страна): одговорити на питање шта је тема, о чему ће се говорити у раду
- Теоријски део: укратко препричати, не преписати, оно што се у доступној литератури (у договору са професором) може прочитати о изабраној теми; опис искуства које сте у вези са изабраном темом имали/сакупили током проучавања литературе.
- Закључак (1 страна): дати кратак осврт на оно о чему је у раду приказано, издвојити битне чињенице које су битне за тему, упоредити оно што сте у вези са темом прочитали са оним што сте сазнали у пракси; изнети лични став о обрађеној, шта је ту значајно, важно, препорука аутора за нека даља и слична истраживања.
- Коришћена литература: навести све коришћене изворе по уобичајеним методолошким правилима (на посебној страни). Литература или извор информација у електронском облику наводе се по азбучном редоследу. Наведена литература се не нумерише. Треба да буде најмање 3 извора литературе. Семинарски рад може да садржи штампане и електронске изворе литературе, с тим што она у РАДУ и на КРАЈУ РАДА (у списку литературе) мора да се адекватно наводи:.....на пример:

1. У РАДУ, ПОСЛЕ СВАКОГ ДЕЛА КОЈИ ЈЕ ПАРАФРАЗИРАН (препричан својим речима), НАВОДИ СЕ У ЗАГРАДИ ИЗВОР ЛИТЕРАТУРЕ (презиме аутора коришћене књиге), СА ГОДИНОМ ИЗДАЊА КЊИГЕ, на пример: (Хрњица, 1990);

2. НА КРАЈУ РАДА, ОВА КЊИГА БИ СЕ НАВЕЛА ОВАКО:

Хрњица, С. (1990). *Опита психологија*. Београд: Научна књига.

3. Уколико је два аутора наводи се, на пример (Хавелка и Ивић, 2005);

Ако је више од два аутора:

Хавелка, Н., Кузмановић, Б., Попадић, Д. (1998). *Методe и технике социопсихолошких истраживања*. Београд: Центар за примењену психологију...ова књига би се у раду навела (Хавелка и сар, 1998);

4. УКОЛИКО СЕ ЦИТИРА АУТОР КОЈИ ЈЕ ВЕЋ ЦИТИРАО НЕКОГ АУТОРА, НАВОДИ СЕ ПРВО ЦИТИРАНИ АУТОР, А ОНДА ОНАЈ АУТОР КОЈЕГ СМО МИ ЦИТИРАЛИ из расположиве литературе. На пример (Ђурић, 1994, према Голубовић, 2002)...значи у књизи коју ми користимо аутор (Голубовић), већ цитира Ђурића...неопходно је навести оба аутора;

5. ЧЛАНАК ПРЕУЗЕТ СА ИНТЕРНЕТ ЧАСОПИСА: Brown, M. R. & Cao, C. (2001). Distribution of ovary ecdysteroidogenic hormone I in the nervous system and gut of mosquitoes. *Journal of Insect Science*, 1(3). Retrieved September 24, 2002, from <http://www.insectscience.org/1.3/>

6. ЕЛЕКТРОНСКА КОПИЈА ЧЛАНКА ИЗ ЧАСОПИСА ПРЕУЗЕТА ИЗ БАЗЕ ПОДАТАКА: Pendlebury, S. (1998). Transforming teacher education in South Africa: A space-time perspective [Electronic version]. *Cambridge Journal of Education*, 28(3), 333-350. Retrieved September 24, 2002, from Academic Search Premier (EBSCOhost) database.

7. WEB СТРАНА БЕЗ НАВЕДЕНОГ АУТОРА И ДАТУМА: *Geography of the Seychelles*. (n.d.). Retrieved September 24, 2002, from <http://www.stgt.com/seychelles/html/geography.htm>.

- Прилози: Уколико постоје прилози у семинарском раду, прилажу се на самом крају рада. Прилози се одвајају од рада посебним листом са наведеним насловом (Прилози), и наводе се у садржају. Прилози се обележавају у наслову по редном броју прилога док се странице прилога не нумеришу. Прилози (слике, графикони, цртежи, фотографије и сл.) – треба их описати у раду и навести да се налазе у делу Прилози.

Оријентационе теме за семинарски рад:

1. Колективно и индивидуално у усменом стваралаштву
2. Бановић Страхуња
3. Цар Душан у епици
4. Косовски бој као тема усмених епских песама
5. Однос поетског према историјском лику Марка Краљевића
6. Двобоји Марка Краљевића
7. Лик Милоша Обилића
8. Југовићи
9. Лик кнеза Лазара
10. Циклус песама о покосовским феудалцима – Црнојевићи, Бранковићи, Јакшићи, Угричићи
11. Ускоци у усменим епским песамама
12. Хајдучија као тема усмених епских песама
13. Усмене епске песме о Првом српском устанку
14. Женидба епског јунака
15. Двобој у епици
16. Коњ и оружје у епици
17. Неверство љубе у епици
18. Анализа епске песме по избору

19. Фантастика у усменој књижевности
20. Подизање задужбина у епици
21. Народни обичај/и традиционални симболи у неком крају (рад на одређеном терену)
22. Приказ књиге Хатице Крњевић *Лирски источници*
23. Приказ књиге Маје Бошковић Стули *Усмена књижевност као уметност речи*
24. Одлике краћих усмених форми – питалице, пословице и загонетке
25. Вукови певачи у српској народној књижевности
26. Устаљени мотиви и сижеи у бајкама
27. Ликови бајке
28. Прелазне форме од усмене ка писаној књижевности
29. Рад Вука Стефановића Караџића на сакупљању српских народних умотворина
30. Народне приче о животињама и басне
31. Мотиви у народним скаскама и легендама
32. Хумор у народној књижевности
33. Сличности и разлике шаљиве приче и ратничко-патријархалне анегдоте
34. Календарске обредне песме у српској народној књижевности
35. Обичајне песме у српској народној књижевности
36. Посленичке песме у српској народној књижевности
37. Религиозне и морално поучне песме
38. Породичне песме
39. Српски бећарци
40. Севдалинке у народној књижевности
41. Народни жанрови намењени деци најнижег узраста
42. Словенска антитеза у епици и лирици
43. Стилска фигура по избору у епској поезији
44. Стилска фигура по избору у лирској поезији
45. Идеал лепоте у лирици
46. Изражавање осећања у лирици
47. Љубавна лирика
48. Бајалице
49. Хасанагиница Женидба Милића Барјактара – анализа
50. Мотиви у народним баладама

НАПОМЕНА: О свему што није прецизирано овим упутством, студент ће се договарати са предметним наставником.

ИСПИТНА ПИТАЊА ИЗ НАРОДНЕ КЊИЖЕВНОСТИ

1. Употреба појма народна/усмена књижевност, однос фолклора и народне књижевности
2. Усмено преношење као општа карактеристика народне књижевности, варијанте као општа карактеристика народне књижевности
3. Певач и преносилац као фактор промена народних умотворина, колективност у стваралачком чину и колективност у рецепцији усмене књижевности, синкретичност усмених књижевних творевина
4. Поетски језик усмених књижевних творевина (стилска средства)
5. Формула и формулативни израз као обележје усмених књижевних творевина

6. Одлике и подела народне књижевности
7. Вук Стефановић Караџић као издавач и редактор народних песама; Вукова подела лирских песама
8. Вук Стефановић Караџић као издавач и редактор народних приповедака
9. Значај Вуковог *Рјечника* за изучавање народне књижевности
10. Опште одлике усмене лирике, класификација усмене лирике
11. Обред и обичај (дефиниција, примери, разликовање обредних и обичајних песама)
12. Календарске песме
13. Подела обредних песама
14. Коледарске и божићне песме
15. Богојављенске песме
16. Песме на ранилу
17. Ђурђевске песме
18. Ускршње песме
19. Лазаричке песме
20. Спасовске песме
21. Краљичке песме
22. Ивањске песме
23. Додолске песме
24. Сватовске песме; почаснице
25. Песме о раду и уз рад
26. Опште карактеристике и подела религиозних лирских песама (митолошке, хришћанске и слепачке песме)
27. Породичне песме
28. Усмене љубавне песме (севдалинке и бећарац)
29. Шаљиве песме
30. Усмена епска песма као жанр, композиција усмене епске песме; подела епских песама на циклусе
31. Преткосовски циклус/Мрњавчевићи у усменим епским песмама, анализа две песме (по избору)
32. Косовски бој као тема усмених епских песама, анализа две песме (по избору)
33. Однос поетског према историјском лику Марка Краљевића, анализа две песме (по избору)
34. Покосовски циклус, анализа две песме (по избору)
35. Ускоци у усменим епским песмама, анализа две песме (по избору)
36. Хајдучија као тема усмених епских песама, анализа две песме (по избору)
37. Усмене епске песме о Првом српском устанку, анализа две песме (по избору)
38. Бугарштице – догађаји, јунаци, облик стиха, пример
39. Балада као жанр усмене књижевности, анализа две басне (по избору)
40. Стих народне поезије
41. Поетика усмене прозе – опште одлике, класификација усмених прозних дела
42. Композиција бајке, ликови у бајци, однос реалног и фантастичног у бајкама, бајка као жанр усмене књижевности; анализа две бајке (по избору)
43. Басна као жанр усмене књижевности; анализа две басне (по избору)
44. Прича о животињама као жанр усмене књижевности; анализа две приче о животињама (по избору)
45. Легенда као жанр усмене књижевности; анализа две легенде (по избору)
46. Новела као жанр усмене књижевности; анализа две новеле (по избору)
47. Шаљива прича као жанр усмене књижевности; анализа две шаљиве приче (по избору)
48. Ратничко-патријархална анегдота као жанр усмене књижевности; анализа две ратничко-патријархалне анегдоте (по избору)

49. Скаска као жанр усмене књижевности; анализа две скаске (по избору)
50. Краће народне умотворине – општа карактеристика и подела (пословице, загонетке и питалице, примери – по избору)

др Тамара Грујић, проф.